

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

De stelselherziening van het omgevingsrecht is aangekondigd in het regeerakkoord van 2010 en nogmaals concreter in het regeerakkoord van 2012. Hierbij is aangegeven dat het kabinet wil komen tot een bundeling en vereenvoudiging van wet- en regelgeving op het gebied van het omgevingsrecht. Dit moet de besluitvorming over projecten in de leefomgeving eenvoudiger en beter maken.

Op basis van deze opgave is de Omgevingswet opgesteld. Deze wet gaat een groot aantal wetten vervangen, die de ontwikkeling en het beheer van de fysieke leefomgeving reguleren. Hieronder valt wetgeving voor ruimtelijke ordening, milieu, water, bouwen, infrastructuur, cultuurhistorie en natuur. De Omgevingswet wordt op onderdelen verder uitgewerkt in vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's), waarop u in deze internetconsultatie kunt reageren: het Omgevingsbesluit, het Besluit kwaliteit leefomgeving, het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit bouwwerken leefomgeving.

2. Wie zijn betrokken?

De stelselherziening bestrijkt een breed gebied en heeft invloed op een groot aantal partijen, overheden, bedrijven en burgers. Daarom is vanaf het begin een open proces gevoerd met zoveel mogelijk inbreng en betrokkenheid van partijen uit de praktijk. Er is veelvuldig overleg gevoerd met de bestuurlijke koepels VNG, IPO en de Unie van Waterschappen, VNO-NCW, milieu- en landbouworganisaties, de GGD's, de brandweer en met vele andere partijen rondom specifieke punten. Vanuit het Rijk zijn de ministeries van IenM, EZ, BZK, OCW, AZ, Defensie, VenJ en VWS betrokken.

3. Wat is het probleem?

Het omgevingsrecht is te complex geworden. Er zijn teveel wetten en regels die samen geen goed samenhangend stelsel meer vormen voor de mensen die daar in de praktijk mee moeten werken: initiatiefnemers, belanghebbenden en overheden. Het woud aan regels is de praktijk in de weg gaan staan. Het totaal is te onoverzichtelijk, te verbrokkeld en te star geworden. Dit leidt zowel tot een minder goede bescherming van de kwaliteit van de leefomgeving als tot minder ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Het biedt ook onvoldoende mogelijkheden om nieuwe uitdagingen aan te kunnen pakken als krimp, binnenstedelijke transformaties of de aanpak van leegstaande kantoren.

4. Wat is het doel?

Het doel is om te komen tot een nieuwe stelsel met één consistente, bruikbare set aan regels, procedures en normen. Dit nieuwe stelsel moet ruimte geven voor ontwikkeling en moet waarborgen bieden voor kwaliteit.

De vier AMvB's vervullen elk een eigen plek in het stelsel. Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bevat de algemene regels die het Rijk stelt aan activiteiten in de leefomgeving. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om activiteiten die het milieu kunnen belasten, activiteiten rondom wegen of die betrekking hebben op cultureel erfgoed. Het besluit beschrijft aan welke regels je moet voldoen, welke ruimte er is om te mogen afwijken van de regels en wanneer je een vergunning nodig hebt.

Het Besluit bouwwerken leefomgeving stelt ook algemene rijksregels, maar dan aan activiteiten als het in stand houden, bouwen en slopen van bouwwerken.

Het Omgevingsbesluit beschrijft onder meer welke procedures moeten worden doorlopen en wie het bevoegde gezag is. Ook de regels voor milieueffectrapportage, kostenverhaal en financiële

zekerheidsstelling zijn in dit besluit opgenomen.

Het Besluit kwaliteit leefomgeving is vooral van belang voor het bevoegd gezag. Dit besluit stelt onder meer instructieregels voor de omgevingsplannen van gemeenten en het beoordelingskader dat geldt bij vergunningen.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De AMvB's vervangen bestaande besluiten die betrekking hebben op belangrijke overheidstaken als het borgen van veiligheid, gezondheid, milieu, ruimte voor ontwikkeling en bereikbaarheid. In een aantal gevallen gaat het om implementatie van Europese of internationale regels.

6. Wat is het beste instrument?

De Omgevingswet geeft opdracht om regels te stellen bij AMvB. Bij de uitwerking is waar mogelijk steeds gekozen voor het minst belastende instrument, zoals een algemene regel in plaats van een vergunning, of voor de minst belastende invulling van het instrument. Een grote verbetering is ook dat allerlei historisch ontstane, onuitlegbare verschillen tussen regels in verschillende beleidsvelden zijn weggenomen. In een aantal gevallen is gekozen om helemaal geen regels meer te stellen, of om regels dichter bij de burger te brengen en op te nemen in het omgevingsplan van de gemeente.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Bij het opstellen van de AMvB's is gewerkt vanuit vier verbeteringdoelen:

- De regels zijn inzichtelijker, voorspelbaarder en gebruiksvriendelijker gemaakt.
- De regels stimuleren dat alle belangen in de leefomgeving vanaf het begin worden meegenomen.
- De regels geven meer ruimte aan gemeenten en provincies om maatwerk te bieden als de eigenschappen van het gebied, innovatieve oplossingen of lokale ambities daarom vragen.
- De besluitvorming over projecten is waar mogelijk versneld en verbeterd, wat bijdraagt aan het verminderen van lasten.

De formele, externe toetsing op de gevolgen vindt gelijktijdig met deze consultatie plaats. In het najaar zal dit voor de AMvB's inzicht geven in onder meer de financiële effecten, de milieu-gevolgen en de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.